

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Kars T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu'nda suya erişim, kapasite yetersizliği, hijyen ve sağlık koşulları ile mahpus haklarının ihlali gibi sorunların kapsamlı bir şekilde araştırılması, bu ihlallerin nedenlerinin tespit edilmesi ve çözüm önerilerinin geliştirilmesi amacıyla Anayasa'nın 98. ve TBMM İçtüzüğü'nün 104. ve 105. maddeleri uyarınca Meclis Araştırma Komisyonu kurulmasını arz ederim.

Gülüstan Kılıç Koçyiğit

Kars Milletvekili

GEREKÇE

Kars T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu, inşaatı tamamlanmış olmasına rağmen uzun süre su altyapısı sağlanamadığı için faaliyete geçirilememiş, ancak içme suyu ve diğer temel ihtiyaçlar için gerekli altyapı tamamlanmadan hizmete açılmıştır. Bu durum, mahpusların insan onuruna yakışır koşullarda yaşama hakkını ihlal etmektedir. Türkiye Anayasası'nın 17. maddesinde düzenlenen yaşam hakkı ve insan onurunun korunması ilkesiyle, 5275 Sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un 6. maddesi bu durumla açıkça çelişmektedir.

Cezaevindeki temel sorunların başında su yetersizliği gelmektedir. Mahpuslar, içme suyu ihtiyaçlarını cezaevi kantininden ücret karşılığında karşılamak zorunda bırakılmaktadır. Ancak suya erişim hakkı, Birleşmiş Milletler Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklar Komitesi'nin 15 No'lu Genel Yorumu'nda ve İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi'nin 25. maddesinde açıkça belirtilmiştir. Cezaevinde çeşmeden kısıtlı miktarda akan arsenikli şebeke suyu ise Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin (AİHS) 3. maddesi kapsamında işkence ve insanlık dışı muamele yasağını ihlal etmektedir. Ayrıca, içme suyu olarak zaten kullanılmayacak ama temizlikte kullanılmak zorunda olan bu su mahpusların saçını ve cildini doğrudan etkileyerek sağlıklı yaşam koşullarına erişim hakkını düzenleyen 5275 Sayılı Kanun'un 40. maddesi de ihlal edilmektedir.

Cezaevinde Elektrik, buzdolabı ve televizyon gibi temel masraflar mahpuslara yansıtılmakta bu durum da ekonomik eşitsizliği derinleştirmekte ve ekonomik gücü olmayan mahpusları zor duruma düşürmektedir. Bu uygulama, Türkiye Anayasası'nın 10. maddesindeki eşitlik ilkesine ve AİHS'nin 14. maddesindeki ayrımcılık yasağına aykırıdır.

Cezaevinde kapasitenin çok üzerinde mahpus barındırılmaktadır. Bu durum, hijyen ve sağlık koşullarını ciddi şekilde etkilemektedir. 12 kişilik koğuşlarda 30 kişinin barınması gibi insanlık dışı durumlar, AİHS'nin 3. maddesi ve Türkiye Anayasası'nın 17. maddesindeki kötü muamele

yasasını ihlal etmektedir. Bu koşullar, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin yerleşik içtihatlarına göre de insanlık dışı muamele olarak değerlendirilmektedir. Kapasite sorunları nedeniyle ortaya çıkan hijyen ve sağlık riskleri, mahpusların yaşam ve sağlık hakkını tehdit etmekte ve 5275 Sayılı Kanun'un 40. maddesini ihlal etmektedir.

Kars T Tipi Ceza İnfaz Kurumu'nda yaşanan ihlaller, yalnızca ulusal mevzuata değil, uluslararası sözleşmelere de aykırıdır. Birleşmiş Milletler Mahpusların Muamelesine Dair Standart Asgari Kurallar (Nelson Mandela Kuralları), mahpusların insani koşullarda yaşama ve sağlık hizmetlerine erişim hakkını güvence altına almaktadır. Türkiye'nin taraf olduğu bu kurallar, cezaevi yönetiminin uluslararası standartlara uygun hareket etmesini zorunlu kılmaktadır. Ancak mevcut durum, bu standartların uygulanmadığını göstermektedir.

Cezaevindeki ihlallerin önlenmesi için hükümetin acilen harekete geçmesi gerekmektedir. Sağlıklı ve ücretsiz içme suyunun temin edilmesi, elektrik ve diğer temel ihtiyaçların devlet tarafından karşılanması, koğuş kapasitesinin insani seviyeye düşürülmesi ve hijyen koşullarının iyileştirilmesi öncelikli adımlar olmalıdır. Ayrıca, bağımsız ve etkili bir denetim sistemi kurulmalı ve Nelson Mandela Kuralları'nın cezaevlerinde uygulanması sağlanmalıdır.

Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde bir Araştırma Komisyonu kurulması, Kars T Tipi Ceza İnfaz Kurumu'nda yaşanan hak ihlallerinin kapsamlı bir şekilde araştırılması ve çözüm önerilerinin geliştirilmesi açısından büyük önem taşımaktadır. Komisyonun temel görevleri, insan onuruna aykırı uygulamaların sebeplerini tespit etmek, mahpus hakları ihlallerini detaylı bir şekilde incelemek ve bu ihlalleri önlemek için somut çözüm önerileri sunmaktır.

Komisyon, cezaevlerindeki uygulamaların Türkiye Anayasası, 5275 Sayılı Kanun ve uluslararası sözleşmelerle uyumlu olup olmadığını araştırarak, su altyapısı, kapasite planlaması, yönetim zafiyetleri ve denetim eksikliklerinin nedenlerini ortaya koyacaktır. Ayrıca, hak ihlallerini önlemek amacıyla mevzuat düzenlemelerine zemin hazırlayacak ve cezaevi yönetiminde reform ihtiyacını ortaya koyacaktır.

Kars T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu'ndaki sorunların çözümüne odaklanacak bu komisyon, Türkiye genelindeki diğer cezaevlerinde yaşanan benzer ihlalleri önlemek adına bir yol haritası oluşturacak ve Türkiye'nin insan hakları alanındaki yükümlülüklerine uygun hareket etmesi için bir fırsat sunacaktır.